

פרק י': צום דניאל

Isaiah 44:28, 45:1-6

(28) That saith of Cyrus: 'He is My shepherd, And shall perform all My pleasure'; Even saying of Jerusalem: 'She shall be built'; And to the temple: 'My foundation shall be laid.'

(1) Thus saith the Lord to His anointed, To Cyrus, whose right hand I have holden, To subdue nations before him, And to loose the loins of kings; To open the doors before him, And that the gates may not be shut; (2) I will go before thee, And make the crooked places straight; I will break in pieces the doors of brass, And cut in sunder the bars of iron; (3) And I will give thee the treasures of darkness, And hidden riches of secret places, That thou mayest know that I am the Lord, Who call thee by thy name, even the God of Israel. (4) For the sake of Jacob My servant, And Israel Mine elect, I have called thee by thy name, I have surnamed thee, though thou hast not known Me. (5) I am the Lord, and there is none else, Beside Me there is no God; I have girded thee, though thou hast not known Me; (6) That they may know from the rising of the sun, and from the west, That there is none beside Me; I am the Lord; and there is none else; (7) I form the light, and create darkness; I make peace, and create evil; I am the Lord, that doeth all these things.

Ezra 1:1-4

(1) Now in the first year of Cyrus king of Persia, that the word of the Lord by the mouth of Jeremiah might be accomplished, the Lord stirred up the spirit of Cyrus king of Persia, that he made a proclamation throughout all his kingdom, and put it also in writing, saying: (2) 'Thus saith Cyrus king of Persia: All the kingdoms of the earth hath the Lord, the God of heaven, given me; and He hath charged me to build Him a house in Jerusalem, which is in Judah. (3) Whosoever there is among you of all His people — his God be with him — let him go up to Jerusalem, which is in Judah, and build the house of the Lord, the God of Israel, He is the God who is in Jerusalem. (4) And whosoever is left, in any place where he sojourneth, let the men of his place help him with silver, and with gold, and with goods, and with beasts, beside the freewill-offering for the house of God which is in Jerusalem.'

1. ישעיהו מד: כח, מה: א-ו

(כח) הָאֵמֶר לְכוֹרֶשׁ רֵעִי וְכִלְחַפְצֵי יְשׁוּלָם וְלֵאמֹר לִירוּשָׁלַם תִּבְנֶה וְהִיכַל תִּבְנֶה : ס
(א) כֹּה־אָמַר יְקֹזֵק לְמִשְׁחוֹ לְכוֹרֶשׁ אֲשֶׁר־הִחַזְקֵתִי בְיָמֵינוּ לְרַדְלִפְנֵי־גוֹלָם וּמִתַּנִּי מַלְכִים אֲפַתַח לִפְתֹּחַ לִפְנֵי־דִלְתֵים וּשְׁעָרִים לֹא יִסָּגְרוּ : (ב) אֲנִי לִפְנֵיךָ אֵלֶּךָ וְהַדּוּרִים אֲנִישֶׁר דִּלְתוֹת נְחוּשָׁה אֲשַׁבֵּר וּבְרִיחֵי בְרֹזֶל אֲגַדֵּעַ : (ג) וְנִתַּתִּי לְךָ אוֹצְרוֹת חֹשֶׁךְ וּמִטְמֵנִי מִסְתָּרִים לְמַעַן תִּדְעַ בְּיָאֲנִי יְקֹזֵק הַקּוֹרֵא בְשֵׁמֶךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : (ד) לְמַעַן עֲבָדִי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל בְּחִינֵי וְאֶקְרָא לְךָ בְשֵׁמֶךָ אֲכַנֶּה וְלֹא יִדְעֵתֵנִי : (ה) אֲנִי יְקֹזֵק וְאִין עוֹד זוֹלָתִי אִין אֱלֹהִים אֲאֹרְךָ וְלֹא יִדְעֵתֵנִי : (ו) לְמַעַן יִדְעוּ מִמְזֻרְחֵי־שִׁמְשׁ וּמִמַּעֲרָבָה כִּי־אֶפְסַ בְּלַעֲדֵי אֲנִי יְקֹזֵק וְאִין עוֹד :

2. עזרא א: א-ד

(א) וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרְס לְכָלוֹת דְּבַר־יְקֹזֵק מִפִּי יְרֵמְיָה הַעֵיר יְקֹזֵק אֶת־רוּחַ כְּרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרְס וַיַּעֲבֵר־קוֹל בְּכָל־מַלְכוּתוֹ וְגַם־בְּמִכְתָּב לֵאמֹר : (ב) כֹּה אָמַר כְּרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרְס כֹּל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ גִּתּוֹ לִי יְקֹזֵק אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהוּא־יַכְפֶּד עָלַי לְבָנוֹת־לּוֹ בָּיִת לִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה : (ג) מִי־בָכֶם מִכָּל־עַמּוֹ הֵי אֱלֹהֵי עַמּוֹ וְלַעַל לִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וְיָבֵן אֶת־בַּיִת יְקֹזֵק אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם : (ד) וְכָל־הַנְּשָׂאֵר מִכָּל־הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר הוּא גָר־שָׁם יִנְשְׂאוּהוּ אֲנָשֵׁי מְקוֹמוֹ בְּכֶסֶף וּבַזָּהָב וּבַכֶּוֶשׁ וּבַבְּהֵמָה עִם־הַנְּדָבָה לְבַיִת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם :

3. Wikipedia: The Cyrus Cylinder - https://en.wikipedia.org/wiki/Cyrus_Cylinder

The text on the Cylinder praises Cyrus, sets out his genealogy and portrays him as a king from a line of kings. The Babylonian king Nabonidus, who was defeated and deposed by Cyrus, is denounced as an impious oppressor of the people of Babylonia and his low-born origins are implicitly contrasted to Cyrus' kingly heritage. The victorious Cyrus is portrayed as having been chosen by the chief Babylonian god Marduk to restore peace and order to the Babylonians. The text states that Cyrus was welcomed by the people of Babylon as their new ruler and entered the city in peace. It appeals to Marduk to protect and help Cyrus and his son Cambyses. It extols Cyrus as a benefactor of the citizens of Babylonia who improved their lives,

repatriated displaced people and restored temples and cult sanctuaries across Mesopotamia and elsewhere in the region. It concludes with a description of how Cyrus repaired the city wall of Babylon and found a similar inscription placed there by an earlier king.

Ezra 4

(1) Now when the adversaries of Judah and Benjamin heard that the children of the captivity were building a temple unto the Lord, the God of Israel; (2) then they drew near to Zerubbabel, and to the heads of fathers'houses, and said unto them: 'Let us build with you; for we seek your God, as ye do; and we do sacrifice unto Him since the days of Esarhaddon king of Assyria, who brought us up hither.' (3) But Zerubbabel, and Jeshua, and the rest of the heads of fathers'houses of Israel, said unto them: 'Ye have nothing to do with us to build a house unto our God; but we ourselves together will build unto the Lord, the God of Israel, as king Cyrus the king of Persia hath commanded us.' (4) Then the people of the land weakened the hands of the people of Judah, and harried them while they were building, (5) and hired counsellors against them, **to frustrate their purpose, all the days of Cyrus king of Persia, even until the reign of Darius king of Persia.**

(6) And in the reign of Ahasuerus, in the beginning of his reign, wrote they an accusation against the inhabitants of Judah and Jerusalem.

(7) And in the days of Artaxerxes wrote Bishlam, Mithredath, Tabeel, and the rest of his companions, unto Artaxerxes king of Persia; and the writing of the letter was written in the Aramaic character, and set forth in the Aramaic tongue.

(24) Then ceased the work of the house of God which is at Jerusalem; and it ceased unto the second year of the reign of Darius king of Persia.

4. עזרא פרק ד

(א) וַיִּשְׁמְעוּ צָרֵי יְהוּדָה וּבְנֵימִן וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּבִנְיַת הַבַּיִת לַיהוָה וַיָּבִיאוּ אֶת־רֵאשֵׁי הָאָבוֹת וַיֹּאמְרוּ לָהֶם נִבְנֶה עִמָּכֶם כִּי כָכֶם נִדְרֹשׁ לַאלֹהֵיכֶם וְלֹא אֲנַחְנוּ זְבָחִים מִימֵי אֶסֶר חֲדָן מֶלֶךְ אַשּׁוּר הַמַּעֲלֶה אֶתְנוּ פֹה: (ג) וַיֹּאמְרוּ לָהֶם זְרֻבָּבֶל וַיֵּשׁוּעַ וּשְׂאֵר רֵאשֵׁי הָאָבוֹת לֵישְׂרָאֵל לֹאֲכַכֶּם וְלָנוּ לְבָנוֹת בַּיִת לַאלֹהֵינוּ כִּי אֲנַחְנוּ יַחַד נִבְנֶה לִיקְוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ הַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרֶס: (ד) וַיְהִי עִם־הָאֲרָץ מִרְפָּיִם יְדֵי עַם־יְהוּדָה וּמִבְהַלְתֵּי אוֹתָם לְבָנוֹת: (ה) וְסִכְרִים עָלֵיהֶם יוֹעֲצִים לְהַפֵּר עֲצָתָם כָּל יְמֵי כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרֶס וְעַד־מַלְכוּת דָּרִיּוֹשׁ מֶלֶךְ־פָּרֶס:

(ו) וּבְמַלְכוּת אַחַשְׁוֵרוֹשׁ בְּתַחֲלַת מַלְכוּתוֹ כָּתְבוּ שְׁטֵנָה עַל יִשְׁבֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם: ס

(ז) וּבִימֵי אַרְתַּחְשֶׁשְׁתָּא כָּתְבַבְשָׁלִם מִתְרַדָּת טַבְאֵל וּשְׂאֵר כְּנֻתָיו עַל־אַרְתַּחְשֶׁשְׁתָּא מֶלֶךְ־פָּרֶס וּכְתַב הַנְּשִׁתָּוֹן כְּתוּב אַרְמִית וּמִתְרַגְּם אַרְמִית: פ

(כד) בְּאֵדוֹן בְּטִלַת עֲבִידַת בֵּית־אֱלֹהֵא דֵי בִירוּשָׁלַם וְהַתָּוֶן בְּטִלָא עַד שְׁנַת תְּרִיתָין לְמַלְכוּת דָּרִיּוֹשׁ מֶלֶךְ־פָּרֶס: פ

7. מלבי"ם י:א

בשנת שלש לכורש – אחר שראה דניאל כי כורש נתן רשות לבנות הבית, ועל ידי שטנה שכתבו צרי יהודה חזר ובטל את הבנין, התאבל על דבר זה, ובא לו הדבור להשקית המית רוחו

After Daniel saw that Cyrus gave permission to build the Temple, and through the accusation letter written by the enemies of Judah he had retracted and abolished the Temple construction, Daniel mourned this. And these words came to calm his soul...

5. גמ' ראש השנה ג:

אמר רבי אבהו: כורש מלך פשר היה, לפיכך מנו לו כמלכי ישראל.... אמר רבי יצחק, לא קשיא: פאן קודם ששהמיץ, פאן לאחר ששהמיץ.

Rabbi Abbahu said: Cyrus was a virtuous king, therefore they counted his reign like those of the kings of Israel [i.e., from Nisan]... Rabbi Yitzhak said: This is not difficult, Here it speaks of him before he became corrupt, whereas there, it speaks of him after he became corrupt.

6. רש"י עזרא פרק ד פסוק ה

כל ימי - מלכות כורש ומלכות אחשוורוש אשר מלך אחר כורש עד שנת שתים לדריוש שמלך אחר אחשוורוש היתה המלאכה בטלה:

all the days of the reign of Cyrus and the reign of Ahasuerus, who reigned after Cyrus, until the second year of Darius, who reigned after Ahasuerus, the work was stopped.

”בין המצרים”**8. איכה א:ג**

גִּלְתָּהּ יְהוּדָה מֵעֲלִיל וּמִרְבַּע עֲבֻדָּה הָיָא יְשֻׁבָה בְּגוֹלָם לֹא מִצְאָה מְנוּחַ כְּלַרְדֻּפְיָהּ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים :

Judah has gone into exile because of misery and harsh oppression; When she settled among the nations she found no rest; All her pursuers overtook her In the narrow places.

9. פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) שם

כל רודפיה השיגוה בין המצרים. אלו ימים שבין י”ז בתמוז לט’ באב שבהם קטב מירי שולט.

10. דרכי משה הקצר אורח חיים סימן תקנא

(ה) ובמנהגים שלנו (מהר”א טירנא עמ’ עד) דנוהגים איסור תספורת משבעה עשר בתמוז ואילך וכן אין נושאים נשים משבעה עשר בתמוז ואילך :

11. שו”ע אורח חיים תקנא

סעיף א: משנכנס אב ממעטין בשמחה; ...;

סעיף ב: מר”ח עד התענית ממעטים במשא ובמתן ובבנין של שמחה... ואין נושאים נשים ואין עושין סעודת אירוסין... . הגה: ונוהגין להחמיר שאין נושאים מי”ז בתמוז ואילך, עד אחר ט’ באב (מנהגים).

סעיף ד: לאחר התענית מותר לספר ולכבס מיד... ויש מי שאומר שנהגו לאסור כל שבוע שלפניו, חוץ מיום ה’ ויום ו’. הגה: ונוהגין להחמיר מתחלת ראש חודש לענין כיבוס, אבל תספורת נוהגים להחמיר מי”ז בתמוז (מנהגים).

1. When one enters (the month of) Av, we reduce in Joy
2. From Rosh Chodesh until the Fast we minimize business transactions and building of joy... We do not wed ... and we not make engagement meals... *Note (Rema): Our custom is to be strict that we do not wed from the 17th of Tammuz and on until after Tisha B'av [Minhagim].*

4. After the fast, it is permitted to get a haircut, to launder immediately... There are those that say that the custom to forbid the whole week except for Thursday and Friday. *Note (Rema): We are accustomed to be strict from the beginning of Rosh Chodesh in the matter of laundering but haircuts we are accustomed to be strict from the 17th of Tammuz [Minhagim]*

12. ירמיהו פרק נב

(ו) בַּחֹדֶשׁ הַרְבִּיעִי בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ וַיִּחְזַק הָרָעָב בְּעִיר וְלֹא הָיָה לָחֶם לְעַם הָאָרֶץ : (ז) וַתִּבְקַע הָעִיר ...

By the ninth day of the fourth month, the famine had become acute in the city; there was no food left for the common people.

13. גמ' תענית כח:

הוֹבְקָה הָעִיר. בְּשִׁבְעָה עָשָׂר? וְהִכְתִּיב: ”בַּחֹדֶשׁ הַרְבִּיעִי בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ וַיִּחְזַק הָרָעָב בְּעִיר”, וְכִתְיָב בְּתַרְיָה: ”וַתִּבְקַע הָעִיר וְגו’”! אָמַר רַבָּא, לָא קִשְׁיָא: פָּאן — בְּרֵאשׁוֹנָה, פָּאן — בְּשִׁנְיָה.

City walls were breached. Was this on the seventeenth? But isn't it written: “In the fourth month, on the ninth of the month, the famine was severe in the city” (Jeremiah 52:6), and it is written immediately afterward: “Then a breach was made in the city” (Jeremiah 52:7),

Rava said: This is not difficult, as the verse refers to the First Temple and the Mishna to the Second Temple.

14. ירושלמי תענית ד:ה

אָמַר רַבִּי תַנְחוּם בַּר חַנִּילַי. קִילְקוּל חֲשֻׁבוֹנוֹת יֵשׁ פָּאן. ... בֵּין פְּמָאן דְּאָמַר. בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ. בֵּין פְּמָאן דְּאָמַר. בְּשִׁבְעָה עָשָׂר. [מָה בִּינְיָהוּן.?!] עֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם מִיּוֹם שְׁהוֹבְקָה הָעִיר וְעַד יוֹם שְׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

אָמַר רַבִּי אֲבוּנָה. סִימְנָא מִקְּל שְׁקָד אֲגִי רָאָה. מָה הִלּוּי הִזָּה מִשְׁהוּא מוֹצִיא אֶת נִיצוֹ וְעַד שְׁהוּא גוֹמַר אֶת פִּירוּתָיו עֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם. כִּד מִיּוֹם שְׁהוֹבְקָה הָעִיר וְעַד יוֹם שְׁחָרַב הַבַּיִת עֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם. מָאן דְּאָמַר. בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ. (בְּשִׁבְעָה עָשָׂר) [בְּאַחַד] בְּאֵב חָרַב הַבַּיִת. מָאן דְּאָמַר בְּשִׁבְעָה עָשָׂר. בְּתִשְׁעָה בְּאֵב חָרַב הַבַּיִת.

Rebbi Tanḥum bar Hanilai said, here is an erroneous computation. Whether one follows him who said on the ninth of the month, or the one who said on the seventeenth, [in what do they differ?] there are twenty-one days from the day the city was breached to the day the Temple was destroyed.

Rebbi Abuna said, an indication, *I am seeing an almond stick*. Since this almond tree from sprouting its flower to finishing its fruit needs twenty-one days, so from the day the city was breached to the day the Temple was destroyed twenty-one days. He who says on the Ninth of the month, the Temple was destroyed on the first of Av. He who says on the Seventeenth, the Temple was destroyed on the Ninth of Av.

15. מלבי”ם שם

(ב) בימים, שאז היה מתאבל שלשה שבועות, פי רי”א נגד הג’ מלכיות שראה שימשלו עוד בישראל, נגד כ”א שבוע א’ :

16. מצודות דוד

שבועים ימים - ג’ שבעיות של ימים והם כ”א יום :

17. ספר שבולי הלקט סדר תענית סימן רסג

ומצאתי בשם רבינו סעדיה גאון זצ”ל שמשבעה עשר בתמוז עד תשעה באב הן הימים האמורין בדניאל שהתענה שלשה שבועים ויש נזהרין בהן שלא לוכל בשר ושלא לשתות יין כדכתיב ובשר ויין לא בא אל פי וסודך לא סכתי.